

Posudek oponenta

Autor závěrečné práce: Bc. Lukáš Kohl

Název práce: Možnosti integrace výtvarné výchovy s českým jazykem a literaturou

Vedoucí závěrečné práce: Mgr. Zuzana Fišerová, Ph.D.

Oponent závěrečné práce: doc. PhDr. Marie Fulková, Ph.D.

Obor: Učitelství výtvarné výchovy pro 2. stupeň základní školy a střední

školy a základní umělecké školy (N0114A300100)

Studijní obor: N VV-ČJ 20 (0114TA300100, 0114TA300089)

Obsah a cíl práce

Práce představuje velmi zdařilý příklad mezioborového obohacování v programu studia. Autor Lukáš Kohl předkládá práci, založenou na principech vzájemně propojených disciplín uměleckých i badatelských, které bývají pohříchu považovány za oblasti oddělené. O interdisciplinaritě všichni rádi mluví, mnohdy slovy vzletnými a obratnými, ale zpracovat obsah, na interdisciplinárním přístupu založený, to se podaří málokdy. Jak se to podařilo autorovi této práce?

Struktura práce (členění kapitol, logická provázanost)

Práce, jak již napovídá její titul, se zabývá možnostmi integrace výtvarné výchovy a českého jazyka a literatury. V teoretické části autor charakterizuje obě oblasti – výtvarné umění a literaturu jako školní předměty, odvozené a opřené o jejich umělecké pandány. Celým textem prostupuje étos péče a lásky k umění; autor však také akcentuje faktory, které mohou ovlivňovat jejich postavení obou předmětů v českém systému vzdělávání. Tím práce nabývá na aktualitě a naléhavosti, zvláště v době, kdy pokračuje bez reakce na kritiku neprofesionální práce úředníků, zodpovědných za revizi Rámcového vzdělávacího programu.

Autor vykazuje erudovaný vhled do teoretického pozadí oborových didaktik, s důrazem na sémioticky a strukturálně chápané vztahy mezi obrazem a slovem. Souhrn referencí nás nenechá na pochybách, že autor prostudoval důležité teoretické reflexe oboru, a zvláště oceňuji kritické čtení 4 programových linií VV, považovaných za reduktivní již v době svého vzniku.

Struktura práce, která je dělena na teoretickou a praktickou sekci, je jasná a přehledná, ve vazbě na klíčová slova. Oponent tedy ví, co může očekávat a těší se na hladké čtení. Očekávání nejsou zklamána – i po formální a jazykové stránce je předložený text bez problémů a splňuje nároky na podobu akademického psaní.

Věnujme se tedy radostnému čtení. Úvodní citace Oskara Wilda uvádí do světa nejvyššího nároku na umělecký výkon – to je autorovo krédo, s nímž přistupuje k věci v roli aktivního a vzdělaného čtenáře a vnímatele, jehož přístup je tvůrčí: s teoriemi tvůrčí percepce, kteří čtením a vnímáním tvoří text (umělecký, včetně textů vizuálních) bez výhrad souhlasíme.

Komický strojový přepis jména bestiální a barbarské postavy (prosím autora, ať se podívá, co se textovému editoru přihodilo v úvodu) mě přivedl na myšlenku, co se asi dozví žák, pokud se obrátí ohledně některého z témat Erbenovy ikonické sbírky balad. Žádost o komentář k Svatebním košilím jsem zadala umělé inteligenci. Odpověď se blížila dada textu: „Umělka“ pojednala nejdříve o módě, pak pravila něco málo obecného o Erbenovi, poté se vrátila ke svatební košili z historického hlediska pánské módy. Nezapomněla sdělit, že jí nepřísluší vyjadřovat módní preference. (Ostatně autor zmiňuje úlohu AI okrajově na str. 18 a dále pak řeší znalost syžetu této balady jako výchozího bodu tvorby). V jaké podobě je tedy možno interdisciplinárně chápanou didaktiku modelovat a takto maximalisticky chápaný přístup didakticky realizovat? Na tyto otázky odpovídá partie praktických řešení a metodický „nápadníček“, kterou považuji nejen za pedagogicky tvůrčí, ale také za teoreticky výtečně podloženou. Neméně hodnotná je celá část textu 2. 2. Ilustrace (od str. 57). Ilustrace zde není myšlena jako doprovod textu, a tím spíše se zde neřeší vztah k realitě čili referent znaku, ale je pojata jako „nástroj chápání textu“. Z toho vychází propracované zadání, podle mne inovativní a originální, které modelově „odhaluje“ fungování intertextuálních vazeb a průníků. Neboli žáci se učí vlastní tvorbou „vizuálního textu“ a jeho porovnáváním s jinými řešeními (ilustrátorů) kombinovat obraz a text, prožít „slast z textu“ - ze vzniku kulturních textů a jejich interních vazeb.

A nyní se blížíme k dalším kritériím hodnocení, kterými jsou **„věcné zpracování (teoretické a metodologické zakotvení, náročnost tématu, inovativnost, přínos práce, formulace závěrů).**

Autor si položil tyto skromné logické otázky: „Jaké motivy se nejčastěji objevují v žakovských ilustracích Erbenovy balady Svatební košile?“ a „Co ovlivňuje výběr těchto motivů?“ Výzkumná sonda na dvou školách (akční výzkum kombinovaný s kvantifikací zadaných preferencí) a dva stěžejní texty (SK a Polednice) ukázala komplexitu práce žáků s ikony a symboly ve vazbě na text balady a propracovanou pedagogickou práci při zadání ilustrace (řada obrazové dokumentace), včetně postprodukce (účast autora na kombinaci obrazu a textu). Závěry (str. 102) pak shrnují terénní zjištění: kulturní artefakty vnímáme jako síť významů, intertextových a inter-vizuálních vazeb a prostorů porozumění, umožňujících vlastní aktivní příspěvky. Autor přesvědčivě ukazuje, jak postupoval, kde byly silné i slabé stránky jeho přístupu a jak by své přístupy korigoval. Pro didaktiku VV zcela inovativní, přínosná práce.

Otázky: Ve vazbě na koncepty vizuální a mediální gramotnosti a „scaffolding“ registrujete nějaké zajímavé posuny v realizaci kurikulárních přístupů na bázi Slovo - Obraz a jejich transpozice? Jakou

PEDAGOGICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

**úlohu hraje podle Vás koncept intertextuality/intervizuality? Např. ve vazbě na „otevřenou formu“
v umění, didaktice VV a aktuální výzkumné projekty katedry VV?**

Datum 1. 9. 2023

Podpis Doc. PhDr. Marie Fulková, Ph.D.